

тото изъ вътрѣшното обращение (обезцѣнената монета измѣства пълноцѣнната). Обаче, нито едно отъ тѣзи срѣдства за борба срѣщу ажиото не бѣше подвластно на Б. Н. Банка: износътъ не само че не се регулира чрѣзъ административни мѣроприятия, нъ напротивъ въ самиятъ фактъ за съществуване на ажиото въ страни съ сребърненъ еталонъ экономич. наука вижда едно прѣимущество за държавата износителъ⁴⁾; а ограничение количеството на сребърната монета срѣщаше противодѣйствие отъ страна на правителствената властъ, която, лишена отъ бюджетни срѣдства, не само че не искаше да се подлага на нови жертви, нъ напротивъ сѣчеше именно сребърната монета, тѣй като, поради обезцѣненіето на среброто слѣдъ 70-тѣхъ години, тя ѝ доставляваше 50⁰/₀ сенъоражъ за да допълни бюджетни дефицити.⁵⁾

Не е чудно слѣдъ това, че усилията на Б. Н. Банка да се въведе въ България златния еталонъ още въ началото на деветдесетѣхъ години не сж се увѣнчали съ успѣхъ и че закона за златния еталонъ отъ 27 февруарій 1897 г. остава неприложенъ дори и до днесъ. Отъ това обаче не слѣдва, че една централна банка, каквато законодателятъ е тъкмѣлъ да създаде отъ Б. Н. Банка, не е въ състояние да влияе въ една или друга смисълъ върху монетния въпросъ на държавата.

При една здрава кредитна политика, насочена къмъ това, щото банката да съсрѣдоточи при себе камбиалната операция за задгранични плащания и текущитѣ смѣтки на търговци, банкери и пр. вътрѣ въ страната, като изравнява тѣхнитѣ земания-давания само чрѣзъ едно просто записване по книгитѣ (трансфертъ), — банката ще бжде въ състояние да икономиса голѣми парични срѣдства, които ще оставатъ на разположението ѝ за моменти на парични стѣснения и ще подпомага по такъвъ начинъ (косчено) на държавата за оздравление на паричната ѝ система.

Прочее, слѣдваната отъ Б. Н. Банка политика по монетния въпросъ въ първитѣ нѣколко години отъ прѣустройство ѝ (1885 г.) като не доведе, както трѣбваше да се очаква, до никакъвъ резултатъ, управлението на банката хвана новъ пжтъ: слѣдъ като остави на заденъ планъ въпроса за ажиото, то си постави за цѣлъ да си набави на най-лѣготни условия обрацателенъ капиталъ за операциитѣ; а понеже, по мотиви изложени по-горѣ, то не можа да си достави такъвъ чрѣзъ емисията на златни банкноти, — прибѣгна къмъ сребърнитѣ, тѣй както сж постѣпили изпърво народнитѣ банки въ Румжния и Сърбия. Управлението на банката бѣше увѣрено, че чрѣзъ тази мѣрка ажиото ще се повиши на 1—2⁰/₀ свърхъ съществующиятъ уровеньъ, обаче

⁴⁾ Купенитѣ съ сребърна монета артикули въ страна съ сребърна валута се продаватъ задграница срѣщу злато, а споредъ това експортерътъ получава, освѣнъ обикновената прѣдприемаческа печалба, още допълнителна такава въ размѣръ на ажиото. Обаче, медальтъ има и опака страна: онова, което печелѣше износната, губѣше го, при едноврѣмненостъ на сдѣлките, вносната търговия. Купенитѣ съ злато задграница стоки се продаваха въ страната съ сребърна валута по цѣна, която включаваше, освѣнъ обикновената печалба на импортера, още и онави частъ, която той е приплатилъ за ажио ири заплащане стойността на купената отъ него стока. Цѣнитѣ на вноснитѣ прѣдмети по този начинъ се повишаватъ за смѣтка на консомацията. А понеже консоматори на вноснитѣ (колониялни) стоки сж широкитѣ маси работенъ народъ, у които доходитѣ оставатъ невѣнчени, то слѣдва, че работничеството е силно заинтересовано за въвеждане на стабилностъ въ монетната система, сир. за въвеждане на златния еталонъ.

⁵⁾ Съ 1 единица (по тегло) чисто злато днесъ може да се купи на тържището 30 единици сребро, когато за монетитѣ остава въ сила старото отношение, създадено съ законъ отъ 30 октомври 1785 г. въ Франция, а именно 1:15¹/₂.